

BÖLÜM 25

ADLI OLAYLARA MÜDAHALEDE HEKİMİN ROLÜ VE SORUMLULUĞU

Mustafa ATALAN ¹

GİRİŞ

Türk Ceza Muhakemesi sistemi, Türk Hukukundaki adli sürecin işleyişini, bu sürecin aktörlerini, aktörler arasındaki ilişkiyi ve uyulması gereken kuralları düzenlemektedir. Hukukun, adalete yönelmiş toplumsal yaşama düzeni olarak tanımlandığı bir sistemde, bu toplumsal yaşama düzenini sağlayacak olan bazı argümanlara ihtiyaç bulunmaktadır. **Türk Hukuk sistemi** ve ceza adalet anlayışı içerisinde konumlandırılan en önemli aktörler, Cumhuriyet savcısı, Hâkim, Avukat, bilirkişiler ve yardımcı personeller olarak ön plana çıkmaktadır.

Bir suç işlendiğine ilişkin ihbarın yapılması veya adli bir olayın meydana geldiğinin adli makamlar tarafından re'sen öğrenilmesi üzerine, harekete geçen ilgili adli makamlar, bazı yardımcı unsurlar aracılığı ile görevlerini ifa etmektedirler. Adli makamlar, bu görevlerini yerine getirirken, hiçbir zaman tek başına hareket etmeyecektir, delillerin toplanması ve amaçlanan yasal sonuca ulaşılması açısından, gerekli donanımlara ihtiyaç duyacaklardır. Aslında, soruşturmayı yöneten Cumhuriyet savcısı veya Cumhuriyet savcısının talimatıyla hareket eden kolluk kuvvetleri, mutlak suretle, yardımcı öğelerden yararlanmak zorundadırlar. Hangi suç işlenirse işlensin, işlenen bu suçun ortaya çıkartılması, suç delillerinin toplanması veya suçun hukuksal vasfının belirlenmesi açısından, mutlak suretle, bazı dinamiklerin kullanılması ve soruşturma sürecine dâhil edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda; en basit bir hırsızlık olayının meydana gelmesinde bile, olay yeri inceleme ekiplerinden yararlanılması, kamera görüntülerinin izlenmesi veya parmak izi araştırması yapılmasının zorunlu olması gibi hususlar, adli sürecin tek başına yürütülecek bir dinamik olmadığını göstermektedir, yine, bir bilişim su-

¹ Dr.,Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet savcısı, m.atalan4064@gmail.com

ması sağlanabilecektir. Her sağlık kuruluşunda, adli raporların usulüne uygun olarak tutulup tutulmadığını denetleyecek onay makamlarının oluşturulması, geçici raporlardan hemen sonra uzman hekimler tarafından kat'i raporların hazırlanmasının sağlanması, yüzde sabit iz, kemik kırılması veya uzuv kaybı gibi olaylarda, kat'i raporların alınmasına kadar olan süreçte, ilgili adli makamlarla iletişim sağlanarak, süreç hakkında, bu makamların bilgilendirilmesi, rapordaki gecikmenin nedenleri ve sürecin ne zamana kadar devam edeceğinin iletilmesi hususları, sürekli bir iletişim kurulması ve adli makamların hazırlıklarını yapması açısından önem taşımaktadır. Her adli teşkilat bulunan yerde tıbbi ve biyolojik laboratuvarlar kurulması ve bu laboratuvarlarda uzman hekimler ile diğer uzman kişilerin görevlendirilmesi ve bu şekilde, alınacak tıbbi örneklerin kısa süre içerisinde incelenmesinin sağlanması mümkün olabilecektir.

Hekimlik mesleği ile hukukun birleştiği ve tıbbi süreçlerle, adaletin kesiştiği bu noktada, adalete katkı sunacak argümanların sürekli olarak gelişimi sağlanarak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasamızda teminat altına alınan adil yargılanma hakkı korunmuş, bu şekilde de, toplumsal dinamikleri oluşturan tüm paydaşların, adalete ve diğer kurumlara olan güveni tam olarak sağlanmış olacaktır.

KAYNAKÇA

1. APAYDIN, Cengiz; "Taksirle Yaralama Suçu", Ankara Barosu Dergisi, 2011/1.
2. ARTUK, Mehmet Emin; GÖKCEN, Ahmet; YENİDÜNYA, Ahmet Caner; Ceza Hukuku Özel Hükümler, 11. Baskı, Ankara, 2011.
3. ATALAN, Mustafa, Dolandırıcılık, Sahtecilik ve Güveni Kötüye Kullanma Suçları Şerhi, 3. Baskı, Ankara, 2020.
4. BURTON, JL. he History of the autopsy, in Burton J, Rutty G. he Hospital Autopsy. Second edt. Arnold Press, London, 2001.
5. CAN, Muhammet, TIRTIL, Lale, DOKGÖZ, Halis. "Çocuk İstismarı Olgularında Hekim Sorumluluğu", Birinci Basamakta Adli Tıp, (Ed.; Sermet Koç; Muhammet Can), 2. Baskı, 2011.
6. ÇETİN, Gürsel; YORULMAZ, Coşkun. "Yeni Yasalar Çerçevesinde Hekimlerin Hukuki ve Ceza Sorumluluğu, Tıbbi Malpraktis ve Adli Raporların Düzenlenmesi", İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi, No:48, İstanbul, 2006.
7. ELMAS, İmdat; ERSOY, Gökhan. "Adli Olgulardan Biyolojik Örnek Alınması", Birinci Basamakta Adli Tıp, (Ed.; Sermet Koç; Muhammet Can), 2. Baskı, 2011.
8. ERBAŞ, Rahime. Türk Hukukunda ve Karşılaştırmalı Hukukta Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirme Yükümlülüğü, İstanbul, 2015.
9. ERSOY, Gökhan, TOPRAK Sadık. "Güncel Durumu ile Hukuki ve Tıbbi Açından Otopsi Süreci", Birinci Basamakta Adli Tıp, (Ed; Sermet Koç; Muhammet Can), 2. Baskı, 2011.
10. FISCHER, H, Kirkpatrick, CJ., A Colour Atlas of Trauma Pathology, Wolfe Publishing Ltd 1991.
11. GOODWIN, W; LINACRE, A.; HADI, AS. Biological material - collection, characterisation and storage, in, Goodwin W, Linacre A, Hadi AS, eds. An Introduction to Forensic Genetics, Biological material-colection, characterization and storage. West Sussex, John Wiley & sons Ltd; 2007.
12. GÖKCEN, Ahmet. Belgede Sahtecilik Suçları, Adalet Yayınevi, 5. Baskı, Ankara, 2018.

13. KARAHAN, A. Burak. “Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmeme Suçu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C: 25, S: 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, Aralık 2019.
14. HISS, J.; Kahana, T.; ARENSBURG, B. Forensic Medicine in Israel. Am J Forensic Med Pat-
hol,1997;18(2)
15. KING, LS.; Meehan, MC. A History of the autopsy, a review. Am J Pathol, 73(2), 1973.
16. KNIGHT, B. he establishment of identity of human remains, in, Knight B, eds. Forensic Patho-
logy, Second ed. NewYork, Oxford University Press,1997.
17. KORUR, FİNCANCI Şebnem. “İnsan Hakları İhlalleri”, Birinci Basamakta Adli Tıp, , (Ed; Ser-
met Koç; Muhammet Can), 2. Baskı, 2011.
18. KORUR, FİNCANCI Şebnem; SOYER, Ata. Birinci Basamak İçin Adli Tıp El kitabı, Adli Tıp
Uzmanları Derneği ve Türk Tabipleri Birliği Yayını, Nisan 1999.
19. LEGANO, L.; MCHUGH, M.T. Polusci V.J. Child abuse and neglect; Curr Probl Pediatr Adoles-
c Health Care, February 2009.
20. LIBOW, LS. Neufeld RR. he autopsy and the elderly patient in the hospital and the nursing
home: enhancing the quality of life. Geriatrics, 63(12), 2008.
21. MINK, JH. Deutsch AL Occult cartilage and bone injuries of the knee: Detection, classification
and assessment with MR imaging Radiology, 170:823-9 1989.
22. NATHANSON, M. Heger A.H. he Pathology of Trauma: he Physically and emotionally abused
child, sexual violence. Ed. Mason JK, Purdue BN. 3rd Ed. Arnold Pub. London, 2000.
23. ÖZBEK, Veli Özer; DOĞAN, Koray; BACAKSIZ, Pınar. Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin
Yayınevi, 14. Baskı, Ankara, 2021.
24. ÖZBEK, Veli Özer; DOĞAN, Koray; BACAKSIZ, Pınar. Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler,
Seçkin Yayınevi, 15. Baskı, Ankara, 2020.
25. SHKRUM, MJ. Ramsay DA Forensic Pathology of Trauma: Common Problems for the Patho-
logist, Humana, 2007.
26. ŞAHİN, Cumhur. Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2009,
27. TUĞCU, Harun. “Acil Olgularda Hekimin Sorumluluğu”, Birinci Basamakta Adli Tıp, (Ed.;
Sermet Koç; Muhammet Can), 2. Baskı, 2011.
28. TUĞCU, Harun; YORULMAZ, Coşkun; KOÇ, Sermet. “Hekim Sorumluluğu ve Tıbbi Malp-
raktis”, Birinci Basamakta Adli Tıp, (Ed; Sermet Koç; Muhammet Can), 2. Baskı, 2011.
29. TUĞCU, Harun; TOYGAR, Mehmet; CAN İ., Özgür; SAFALI, Mükerrer. “Hekimin Adli ve
Tıbbi Rapor Hazırlama Sorumluluğu”, TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 5(6), 2006.
30. TÜRKAN, Hülya; TUĞCU, Harun. “2000-2004 Yılları Arasında Yüksek Sağlık Şurasında De-
ğerlendirilen Acil Servislerle İlgili Tıbbi Uygulama Hataları”, Gülhane Tıp Dergisi, C:46, S:3,
2004.
31. ÜNVER, Yener; HAKERİ, Hakan. Ceza Muhakemesi Hukuku, Adalet Yayınevi, C:3, Ankara,
2019.
32. SALAÇIN, Serpil; TOPRAK ERGÖNEN, Akça; DEMİROĞLU UYANIKER, Zehra. “Kadına
Yönelik Şiddet”, Birinci Basamakta Adli Tıp, (Ed; Sermet Koç; Muhammet Can), 2. Baskı, 2011.
33. XIAO, J. Krueger GR, Buja LM, Covinsky M. he impact of declining clinical autopsy: need for
revised healthcare policy. Am J Med Sci., Jan;337(1), 2009.
34. YALVAÇ, Gürsel. Ceza ve Yargılama Hukukuna İlişkin Temel Kanunlar, Adalet Yayınevi, 21.
Baskı, Ankara, 2021.
35. YENİSEY, Feridun. Ayşe Nuhoğlu, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayınevi, 8. Baskı, An-
kara, 2020.
36. YILDIZ, Ali Kemal. “Kasten Yaralama Suçu”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
Yıl:14 Güz S:28, 2015/2.
37. YURTCAN, Erdener. Sahtecilik Suçları, Seçkin Yayınevi, Ankara, 4. Baskı, 2019.
38. ZAFER, Hamide. “Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmeme Suçu”, İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXXI, S. 1, İstanbul, 2013.
39. ZEYFEOĞLU, Yıldray. “Acil Hekiminin Hukuki Yükümlülükleri”, Türkiye Klinikleri Cerrahi
Tıp Bilimleri, 2006.